

## ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:GENEL KURUL  
KARAR

## ERSİN GÜVEN BAŞVURUSU

**Başvuru Numarası** : 2022/57308  
**Karar Tarihi** : 24/2/2026

**Başkan** : Kadir ÖZKAYA  
**Başkanvekili** : Hasan Tahsin GÖKCAN  
**Başkanvekili** : Basri BAĞCI  
**Üyeler** : Engin YILDIRIM  
Recai AKYEL  
Yusuf Şevki HAKYEMEZ  
Yıldız SEFERİNOĞLU  
Selahaddin MENTEŞ  
İrfan FİDAN  
Kenan YAŞAR  
Muhterem İNCE  
Yılmaz AKÇİL  
Ömer ÇINAR  
Metin KIRATLI  
**Raportör** : Cihan BAYDERE  
**Başvurucu** : Ersin GÜVEN  
**Vekili** : Av. Sümeyra ATAŞ

## I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, kamu görevinden çıkarılan kişiye emekli aylığının yanında ek ödeme yapılmaması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

## II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 24/5/2022 tarihinde yapılmıştır. Komisyon; sosyal güvenlik hakkı ile hükmün denetlenmesini talep hakkına ilişkin şikâyetin kabul edilemez olduğuna, mülkiyet hakkına ilişkin şikâyetin kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

3. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı beyanda bulunmuştur.

4. İkinci Bölüm, başvurunun Genel Kurul tarafından incelenmesine karar vermiştir.

### III. OLAY VE OLGULAR

5. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

#### A. Genel Bilgiler

6. Türkiye 15 Temmuz 2016 tarihinde askerî bir darbe teşebbüsüyle karşı karşıya kalmıştır. Devletin yetkili organları tarafından tehdit değerlendirilmesi yapılarak demokratik anayasal düzene, bireylerin temel hak ve hürriyetlerine, millî güvenliğe yönelik tehdit oluşturan tüm terör örgütlerine ve illegal yapılanmalara karşı tedbirler alınması kararlaştırılmıştır (ayrıntılar için bkz. *Aydın Yavuz ve diğerleri* [GK], B. No: 2016/22169, 20/6/2017).

7. Anılan tedbirler kapsamında olağanüstü hâl ilan edilmiş ve olağanüstü hâl kanun hükmünde kararnameleri çıkarılmıştır. Bu çerçevede 4/6/2018 tarihli ve 701 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (701 sayılı KHK) 8/7/2018 tarihli ve 30472 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

8. 701 sayılı KHK 31/10/2018 tarihli ve 7150 sayılı Kanun'un 3/11/2018 tarihli ve 30584 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesi sonucunda kanunlaşmıştır.

#### B. Başvurucunun Kamu Görevinden Çıkarılmasına İlişkin Süreç

9. Başvurucu, Kayseri İl Emniyet Müdürlüğünde başpolis memuru olarak görev yapmaktayken 701 sayılı KHK kapsamında kamu görevinden çıkarılmıştır.

10. Başvurucunun kamu görevinden çıkarılmasına ilişkin işleme karşı Olağanüstü Hâl İşlemleri İnceleme Komisyonuna (OHAL Komisyonu) yaptığı başvuru OHAL Komisyonunun 10/3/2020 tarihli kararıyla reddedilmiştir.

11. Başvurucunun OHAL Komisyonu kararının iptali talebiyle açtığı davada Ankara 20. İdare Mahkemesince 31/5/2022 tarihinde verilen kararla dava konusu işlemin iptaline hükmedilmiştir. Kararın gerekçesinde;

i. *Garson* kod adlı gizli tanıktan elde edilen SD karttaki bilgilere göre başvurucuya, himmet adı altında örgüte verilen maddi desteği ifade eden "*kurs taksi: 100*" ve Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanması (FETÖ/PDY) mensubu olmayan ancak FETÖ/PDY mensubu tarafından kazanılmaya çalışılan kişiyi ifade eden "*DİL*" kodlarının verildiği,

ii. Başvurucu hakkındaki bu kodlamaların tek başına başvurucunun FETÖ/PDY'ye iltisakı ve irtibatını göstermeyeceği,

iii. Başvurucu hakkındaki üst amirin kanaati onun örgütle irtibatlı ve iltisaklı olduğu yönünde ise de bu kanaatin açıklama kısmında *Garson* kod adlı gizli tanıktan

elde edilen veriler nedeniyle bu kanaate sahip olunduğu belirtildiğinden üst amir kanaatinin başvuru aleyhine hükme esas alınmayacağı,

iv. Yürütülen ceza soruşturmasında başvuru hakkında kovuşturmayaya yer olmadığına karar verildiği,

v. Diğer kurumlar nezdinde ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) üzerinden yapılan araştırmaya göre başvuru 17-25 Aralık sürecinden sonra örgüt ile irtibat ve iltisakını gösteren açık veya gizli kaynaklardan elde edilen herhangi bir istihbari bilginin, tanık ifadesinin, ihbar veya şikâyetin bulunmadığı hususlarına yer verilmiştir.

12. Söz konusu karara karşı yapılan istinaf başvurusu üzerine Ankara Bölge İdare Mahkemesi 14. İdari Dava Dairesinin 26/10/2022 tarihli kararıyla davalı idarenin istinaf başvurusu kabul edilerek davanın reddine karar verilmiştir. Kararın gerekçesinde;

i. Başvurucunun örgüte aidiyeti, irtibat ve iltisakı nedeniyle kapatılan bir özel eğitim kurumuna 2015-2016 yılında yaptığı ödemenin bilgisi bulunduğu,

ii. *Garson* kod adlı gizli tanıktan elde edilen bilgiler ışığında düzenlenen inceleme raporunda başvuru hakkında verilen "*kurs taksiti: 100*" ve "*DİL*" kodlarının yanında başvuru *zümre başkanı* (bağlı olduğu üst düzey mahrem örgüt üyesi) ve *öğretmen* (bağlı olduğu mahrem örgüt üyesi) bilgilerinin de bulunduğu,

iii. Başvurucunun örgüt ile irtibat ve iltisakı olduğu yönünde üst amir kanaati bulunduğu hususlarına yer verilmiştir.

13. Davaya ilişkin temyiz incelemesi, Danıştay nezdinde devam etmektedir.

### **C. Başvuru Hakkındaki Ceza Soruşturması**

14. Kayseri Cumhuriyet Başsavcılığı (Başsavcılık) tarafından başvuru hakkında silahlı terör örgütüne üye olma suçu nedeniyle yürütülen soruşturma sonucunda 19/9/2020 tarihinde verilen kararla delil yetersizliği nedeniyle kovuşturma yapılmasına yer olmadığına karar verilmiştir.

15. Başsavcılığın kararının gerekçesinde;

i. *Garson* kod adlı gizli tanıktan elde edilen bilgilere göre başvuruya *DİL* kodunun verildiği,

ii. Başvurucunun FETÖ/PDY lideri Fethullah Gülen'in 25/12/2013 tarihinde verdiği Bank Asyaya para yatırma talimatı öncesinde Bankada 2005 yılında hesap açtığı ve talimat sonrasında hesap artırımında bulunmadığı,

iii. Başvurucunun örgüt içinde görev aldığı ya da örgüt ile irtibatı olduğuna dair herhangi bir bilgi, belge, itirafçı veya tanık beyanının elde edilemediği hususlarına yer verilmiştir.

#### **D. Bireysel Başvuruya İlişkin Süreç**

16. Başvurucunun kamu görevinden çıkarıldıktan sonra isteğe bağlı emeklilik talebinde bulunması üzerine başvurucuya 15/7/2018 tarihinden itibaren 2.747,24 TL tutarında emekli aylığı bağlanmıştır.

17. Başvurucu 22/6/2021 tarihli dilekçeyle 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun ek 81. maddesi kapsamında hak ettiği ek ödemelerin yasal faiziyle birlikte tarafına ödenmesi talebiyle Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) başvurmuştur. SGK 5/8/2021 tarihli işlemle talebi reddetmiştir.

18. Başvurucu, SGK'nın 5/8/2021 tarihli işleminin iptali ile emekli olduğu tarihten itibaren hak ettiği ek ödemelerin yasal faiziyle birlikte ödenmesi talebiyle dava açmıştır.

19. Ankara 2. İdare Mahkemesince (İdare Mahkemesi) 31/12/2021 tarihinde verilen kararla, başvurucunun 701 sayılı KHK ile kamu görevinden çıkarıldığı, söz konusu KHK'ya göre kamu görevinden çıkarılan kişilerin uhdesinde bulunan meslek, ünvan ve sıfatlarına bağlı olarak sağlanan haklardan yararlanamayacakları, talep konusu ek ödeme de başvurucunun meslekten çıkarılmadan önceki ünvan ve sıfatına bağlı olduğundan dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılarak davanın reddine karar verilmiştir.

20. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 11. İdari Dava Dairesinin 24/3/2022 tarihli kararıyla istinaf başvurusu kesin olarak reddedilmiştir.

21. Nihai karar 26/4/2022 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiştir.

#### **IV. İLGİLİ HUKUK**

##### **A. Ulusal Hukuk**

##### **1. İlgili Mevzuat**

22. 5434 sayılı Kanun'un ek 81. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

*"Millî İstihbarat Hizmetleri ve Emniyet Hizmetleri Sınıfına dâhil kadrolar ve Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına mensup subay, astsubay, uzman jandarma ve 3269 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde 19/6/2010 tarihli ve 6000 sayılı Kanunla yapılan değişiklik gereğince Devlet memuru olarak istihdam edilip emekliliğe hak kazananlar dâhil uzman erbaşlar, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun geçici 32 nci maddesi uyarınca araştırmacı unvanlı kadrolara atananlar ile çarşı ve mahalle bekçisi kadro unvanı esas alınarak emekli aylığı veya adi malûllük aylığı ödenenlerden emekli aylıklarıyla birlikte makam tazminatı ödenmesine hak kazanamamış olanlara, her ay emekli aylıklarıyla birlikte 100 YTL tutarında ayrıca ödeme yapılır."*

23. 7150 sayılı Kanun'un 1. maddesi şöyledir:

*"(1) Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olan ve ekli (1) sayılı listede yer alan kişiler kamu görevinden*

başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın çıkarılmıştır. Bu kişilere ayrıca herhangi bir tebligat yapılmaz. Haklarında ayrıca özel kanun hükümlerine göre işlem tesis edilir.

(2) Birinci fıkra gereğince kamu görevinden çıkarılan kişilerin, mahkûmiyet kararı aranmaksızın rütbe ve/veya memuriyetleri alınır ve bu kişiler görev yaptıkları teşkilata yeniden kabul edilmezler; bir daha kamu hizmetinde istihdam edilemezler, doğrudan veya dolaylı olarak görevlendirilemezler; bunların uhdesinde bulunan her türlü mütevellî heyet, kurul, komisyon, yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu üyeliği ve sair görevleri de sona ermiş sayılır. Bunların silah ruhsatları, gemi adamlığına ilişkin belgeleri ve pilot lisansları iptal edilir ve bu kişiler oturdıkları kamu konutlarından veya vakıf lojmanlarından on beş gün içinde tahliye edilir. Bu kişiler özel güvenlik şirketlerinin kurucusu, ortağı ve çalışanı olamazlar. Bu kişiler hakkında bakanlıkları ve kurumlarınca ilgili pasaport birimine derhal bildirimde bulunulur. Bu bildirim üzerine pasaport birimlerince pasaportlar iptal edilir.

(3) Birinci fıkra kapsamında kamu görevinden çıkarılanlar, varsa uhdesinde taşınmış oldukları büyükelçi, vali gibi unvanları ve müsteşar, kaymakam ve benzeri meslek adlarını ve sıfatlarını kullanamazlar ve bu unvan, sıfat ve meslek adlarına bağlı olarak sağlanan haklardan yararlanamazlar.”

24. 7150 sayılı Kanun'un 4. maddesi şöyledir:

“(1) 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun 55 inci maddesinin ondokuzuncu ve yirminci fıkraları ile geçici 27 nci maddesi uyarınca resen emekliye sevk edilenler, kendi isteğiyle emekli olanlar veya Emniyet Teşkilatı Disiplin Tüzüğü hükümlerine göre meslekten veya Devlet memurluğundan çıkarılanlar ile müstafi sayılanlardan terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu değerlendirilen ve ekli (5) sayılı listede yer alanların rütbeleri alınır. Bu kişiler görev yaptıkları teşkilata ve kamu görevlerine yeniden kabul edilmezler, doğrudan veya dolaylı görevlendirilemezler; ayrıca bunlar uhdesinde taşınmış oldukları mesleki unvanları ve sıfatlarını kullanamazlar ve bu unvan ve sıfatlarına bağlı olarak sağlanan haklardan yararlanamazlar. Bu kişilerin uhdesinde bulunan her türlü mütevellî heyet, kurul, komisyon, yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu üyeliği ve sair görevleri de sona ermiş sayılır. Bunların silah ruhsatları, emekli polis kimlikleri, gemi adamlığına ilişkin belgeleri, pilot lisansları iptal edilir. Bu kişiler özel güvenlik şirketlerinin kurucusu, ortağı ve çalışanı olamazlar.

## 2. Anayasa Mahkemesi Kararları

25. 7150 sayılı Kanun'un bazı maddelerinin iptali talebine ilişkin olarak Anayasa Mahkemesinin 9/11/2022 tarihli ve E.2018/164, K.2022/134 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

“i. Kanun'un 1. Maddesinin (3) Numaralı Fıkrası

81. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 40., 118. ve 119. maddeleri yönünden de incelenmiştir.

82. Kural, Kanun'a ekli (1) sayılı liste ile kamu görevinden çıkarılan kişilerin varsa uhdesinde taşınmış oldukları büyükelçi, vali gibi unvanları ve müsteşar, kaymakam ve benzeri meslek adlarını ve sıfatlarını kullanamayacaklarını, bu unvan, sıfat ve meslek adlarına bağlı olarak sağlanan haklardan yararlanamayacaklarını hükme bağlamaktadır.

83. Dava konusu kural ile 7086 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (3) numaralı fıkrası aynı içeriğe sahiptir. Anayasa Mahkemesinin 24/6/2021 tarihli ve E.2018/81, K.2021/45 sayılı kararıyla söz konusu fıkranın Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin reddine hükmedilmiştir.

84. Anılan kararda, 7086 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin 'Birinci fıkra gereğince kamu görevinden çıkarılan kişilerin, mahkumiyet kararı aranmaksızın rütbe ... alınır.' bölümüne ilişkin açıklanan gerekçelerin uygun olduğu ölçüde belirtilen kural yönünden de geçerli olduğu ifade edilmiştir (bkz. § 281).

85. Dava konusu kural açısından söz konusu karardan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmadığından 7086 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (3) numaralı fıkrasının Anayasa'ya uygunluk denetiminde belirtilen gerekçeler bu kural yönünden de geçerlidir.

86. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 15., 20., 40., 118. ve 119. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

...

ç. Kanun'un 4. Maddesinin İkinci Cümlesinin '...ayrıca bunlar uhdelерinde taşımış oldukları mesleki unvanları ve sıfatlarını kullanamazlar ve bu unvan ve sıfatlarına bağlı olarak sağlanan haklardan yararlanamazlar.' Bölümü

182. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 40. ve 119. maddeleri yönünden de incelenmiştir.

183. Kural, rütbeleri alınan Kanun'a ekli (5) sayılı listede yer alan emniyet teşkilatı personelinin uhdelерinde taşımış oldukları mesleki unvanları ve sıfatlarını kullanamayacaklarını, bu unvan ve sıfatlarına bağlı olarak sağlanan haklardan yararlanamayacaklarını hükme bağlamaktadır.

184. Dava konusu kuralla 7086 sayılı Kanun'un 3. maddesinin ikinci cümlesinin "...ayrıca bunlar uhdelерinde taşımış oldukları mesleki unvanları ve sıfatlarını kullanamazlar ve bu unvan ve sıfatlarına bağlı olarak sağlanan haklardan yararlanamazlar." bölümü aynı içeriğe sahip olup Anayasa Mahkemesinin 24/6/2021 tarihli ve E.2018/81, K.2021/45 sayılı kararıyla söz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin reddine hükmedilmiştir.

185. Anılan kararda, 7086 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (3) numaralı fıkrasına ilişkin gerekçelerin uygun olduğu ölçüde dava konusu kural yönünden de geçerli olduğu ifade edilmiştir (bkz. § 322).

186. Dava konusu kural açısından söz konusu karardan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmadığından 7086 sayılı Kanun'un 3. maddesinin ikinci cümlesinin "...ayrıca bunlar uhdelерinde taşımış oldukları mesleki unvanları ve sıfatlarını kullanamazlar ve bu unvan ve sıfatlarına bağlı olarak sağlanan haklardan yararlanamazlar." bölümünün Anayasa'ya uygunluk denetiminde belirtilen gerekçeler bu kural yönünden de geçerlidir.

187. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 15., 20., 40. ve 119. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir..."

26. Anayasa Mahkemesinin 24/6/2021 tarihli ve E.2018/81, K.2021/45 sayılı kararının ilgili bölümü şöyledir:

"b. Kanun'un 1. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının '...üyeliği, mensubiyeti veya...' İbaresini Dışında Kalan Kısım ile (2) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinde Yer Alan '...ve/veya memuriyetleri...' İbaresini ve Kanun'a Ekli (1) Sayılı Liste

63. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kurallar ilgisini nedeniyle Anayasa'nın 40., 118. ve 119. maddeleri yönünden de incelenmiştir.

64. Dava konusu kurallarda terör örgütlerine veya MGK'ca devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara iltisakı yahut bunlarla irtibatı olan Kanun'a ekli (1) sayılı listede yer alan kişilerin kamu görevinden başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın çıkarılacakları ve memuriyetlerinin alınacağı, bu kişilere ayrıca tebligat yapılmayacağı ve haklarında özel karar hükümlerine göre işlem tesis edileceği hükmüne bağlanmıştır. Kurallar kapsamında her bir kamu görevlisinin kanun hükmüyle görevine son verilmiş ve memuriyetleri alınmıştır.

65. Kurallarla devlete sadakat bağı ile hizmet etmesi gerektiği hâlde millî güvenliğe açık ve yakın tehlike oluşturan terör örgütü veya benzeri yapı ve oluşumlarla iltisaklı veya irtibatlı oldukları tespit edilen kamu görevlileri hakkında uygulanan kamu görevinden çıkarma ve memuriyetin alınması tedbirlerinin olağanüstü hâlin ilanına sebep olan tehdit veya tehlikelerin bertaraf edilmesine yönelik olduğu açıktır.

66. Kurallarda öngörülen tedbirler bu dönemde uygulanmış, hüküm ve sonuçlarını doğurmuştur. Kuralların, tedbire muhatap kişilerin statülerinde ileriye yönelik sürekli değişiklikler meydana getirmesi, olağanüstü hâl süresince uygulanma özelliğini aşan bir niteliğe sahip olduğu anlamına gelmemektedir. Kurallar Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle defaten uygulanmış ve belli kişiler hakkında hükmünü icra etmiştir. Kuralların Kanun'a ekli listede sayılan kişilerle sınırlı olarak uygulandığı dikkate alındığında geleceğe yönelik genel, soyut ve herkesi bağlayıcı bir etki meydana getirmediği açıktır. Bu yönüyle kurallar olağanüstü hâl dönemini aşan genel bir düzenleme niteliği taşımamaktadır. Bu itibarla kuralların anayasalılık denetiminde Anayasa'nın olağanüstü hâllerde temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması rejimini düzenleyen 15. maddesinin dikkate alınması gerekmektedir.

...

74. Dava konusu kuralların öncelikle düzenlenme amacına değinilmesi gerekir. Anayasa'nın 129. maddesinin birinci fıkrasında, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin Anayasa ve kanunlara sadık kalarak faaliyette bulunma yükümlülüklerinin bulunduğu belirtilmiştir. Anılan hüküm uyarınca devletin memurlar ve kamu görevlilerinden özel bir güven ve sadakat bağlılığı ile kamu görevini yerine getirmelerini talep etme yetkisi bulunmaktadır. Bu husus devletin faaliyetlerine güven duyulmasının bir gereğidir. Kanun koyucunun, anılan hususlar çerçevesinde kamu görevlisi olarak istihdam edilen kişilerle ilgili birtakım tedbirler alma konusunda takdir yetkisinin bulunduğu açıktır.

75. Anayasa'ya sadakat yükümlülüğüyle bağdaşmayacak biçimde terör örgütlerine veya devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu gerekçesiyle kişilerin kamu görevinden çıkarılması ve memuriyetin alınmasını öngören kuralların millî güvenlik ve kamu düzeninin sağlanarak buna ilişkin hizmetlerin etkin ve sağlıklı bir şekilde yürütülmesine yönelik meşru bir amacının bulunduğu anlaşılmaktadır.

...

c. Kanun'un 1. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinin 'Birinci fıkraya gereğince kamu görevinden çıkarılan kişilerin, mahkumiyet kararı aranmaksızın rütbe...alınır' Bölümü

143. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kurallar ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 40., 118. ve 119. maddeleri yönünden de incelenmiştir.

144. Kural, Kanun'a ekli (1) sayılı liste ile kamu görevinden çıkarılan kişilerin rütbelerinin alınacağını hükme bağlamaktadır.

...

147. Kanun'un 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin '...üyeliği, mensubiyeti veya...' ibaresi dışında kalan kısmı ile (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan '...ve/veya memuriyetleri...' ibaresi ve Kanun'a ekli (1) sayılı listede ilişkin açıklanan gerekçeler uygun olduğu ölçüde dava konusu kural yönünden de geçerlidir.

148. Buna göre Anayasa'nın 20. maddesinde düzenlenen özel hayata saygı gösterilmesini isteme hakkına sınırlama getiren kural, olağan dönemde kanunilik şartını taşımadığı gibi söz konusu sınırlamanın demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine uygun olduğu söylenemez. Buna karşın darbe girişimiyle devletin demokratik düzenine açık ve yakın bir tehlike oluşturan terör örgütleri veya devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplarla mücadele etmek amacıyla olağanüstü hâl şartlarında olağan usullerin ötesinde bir uygulamayla Kanun'a ekli (1) sayılı liste ile kamu görevinden çıkarılan kişilerin rütbelerinin alınmasını düzenleyen kuralın, özellikle tedbire karşı etkili idari ve yargısal yolların tesis edilmesiyle birlikte demokratik anayasal düzenin ve kamu güvenliğinin korunması amacı bakımından kişilerin özel hayatına saygı gösterilmesi hakkına durumun gerektirdiği ölçüde aşacak şekilde bir sınırlama getirdiği söylenemez.

149. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 15., 20., 40., 118. ve 119. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

...

j. Kanun'un 1. Maddesinin (3) Numaralı Fıkrası

277. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 40., 118. ve 119. maddeleri yönünden de incelenmiştir.

278. Kural, Kanun'a ekli (1) sayılı liste ile kamu görevinden çıkarılan kişilerin varsa uhdelerinde taşımış oldukları büyükelçi, vali gibi unvanları ve müsteşar, kaymakam ve benzeri meslek adlarını ve sıfatlarını kullanamayacaklarını, bu unvan, sıfat ve meslek adlarına bağlı olarak sağlanan haklardan yararlanamayacaklarını hükme bağlamaktadır.

279. Kuralın olağanüstü hâlin ilanına neden olan tehdit ve tehlikelerin bertaraf edilmesine yönelik bir düzenleme olduğu açıktır. Yukarıda Kanun'un 1. maddesinin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde düzenlenen kamu görevinden çıkarılan kişilerin bir daha kamu hizmetine alınmayacaklarına ilişkin kural kapsamında açıklandığı gibi dava konusu kural da kamu görevinden çıkarılan kişilerin meslekten kaynaklanan mesleki ad, unvan ve sıfatların kullanılmasını engelleyerek olağanüstü hâl sonrası dönemi kapsayacak şekilde geleceğe yönelik yasaklama getirmektedir. Ancak söz konusu tedbirin, düzenleyici işlemlerde olduğu gibi genel ve herkesi bağlayıcı bir niteliği bulunmamaktadır. Kural

olağanüstü hâl dönemindeki durumları değerlendirilerek terör örgütleriyle ya da millî güvenliğe aykırı faaliyette bulunan yapı oluşum veya gruplarla irtibatlı veya iltisaklı olduğu tespit edilen kişilere özgü düzenleme getirmektedir. Başka bir ifadeyle kural, düzenleyici işlemlerde olduğu gibi benzer durumda bulunan kişilere ve olaylara olağanüstü hâl sonrası durumları da dikkate alınmak suretiyle uygulanacak şekilde geleceğe yönelik hüküm ve sonuç doğurma özelliği taşımamaktadır. Dolayısıyla kurala ilişkin Anayasa'ya uygunluk denetiminin Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında yapılması gerekir.

280. Kişilerin mesleklerine bağlı olarak sahip oldukları sıfat ve unvanları kullanmaları ve bunlardan kaynaklanan haklardan yararlanmalarının engellenmesi özel hayatlarını etkileyebilir. Kural, kamu görevinden çıkarılan kişilerin varsa uhdelerinde taşımış oldukları büyükelçi, vali gibi unvanları ve müsteşar, kaymakam ve benzeri meslek adlarını ve sıfatlarını kullanamayacaklarını, bu unvan, sıfat ve meslek adlarına bağlı olarak sağlanan haklardan yararlanamayacaklarını öngörmekle Anayasa'nın 20. maddesinde düzenlenen kişilerin özel hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sınırlama getirmektedir.

281. Kanun'un 1. maddesinin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin "Birinci fıkra gereğince kamu görevinden çıkarılan kişilerin, mahkumiyet kararı aranmaksızın rütbeye...alınır." bölümüne ilişkin açıklanan gerekçeler uygun olduğu ölçüde dava konusu kural yönünden de geçerlidir.

282. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 15., 20., 40., 118. ve 119. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

...

c. Kanun'un 3. Maddesinin İkinci Cümlesinin '...ayrıca bunlar uhdelerinde taşımış oldukları mesleki unvanları ve sıfatlarını kullanamazlar ve bu unvan ve sıfatlarına bağlı olarak sağlanan haklardan yararlanamazlar.' Bölümü

320. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural ilgisini nedeniyle Anayasa'nın 40. ve 119. maddeleri yönünden de incelenmiştir.

321. Kural, rütbeleri alınan Kanun'a ekli (4) sayılı listede yer alan emniyet teşkilatı personelinin uhdelerinde taşımış oldukları mesleki unvanları ve sıfatlarını kullanamayacakları, bu unvan ve sıfatlarına bağlı olarak sağlanan haklardan yararlanamayacaklarını hükme bağlamaktadır.

322. Kanun'un 1. maddesinin (3) numaralı fıkrasına ilişkin gerekçeler uygun olduğu ölçüde dava konusu kural yönünden de geçerlidir.

323. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 15., 20., 40. ve 119. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir..."

## **B. Uluslararası Hukuk**

27. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne (Sözleşme) ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi şöyledir:

"Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasa da öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.

*Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka halel getirmez."*

28. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihatlarında mülkiyet hakkının kapsamı konusunda mevzuat hükümlerinden ve derece mahkemelerinin bunlara ilişkin yorumundan bağımsız olarak *özerk bir yorumu* esas almaktadır (*Depalle/Fransa* [BD], B. No: 34044/02, 29/3/2010, § 62; *Anheuser-Busch Inc./Portekiz* [BD], B. No: 73049/01, 11/1/2007, § 63; *Öneryıldız/Türkiye* [BD], B. No: 48939/99, 30/11/2004, § 124; *Broniowski/Polonya* [BD], B. No: 31443/96, 22/6/2004, § 129).

29. AİHM, Sözleşme'ye ek (1) numaralı Protokol'ün 1. maddesinin mülkiyeti elde etme hakkını koruma altına almadığını kabul etmektedir (*Van der Musselle/Belçika* [GK], B. No: 8919/80, 23/11/1983, § 48; *Slivenko ve diğerleri/Letonya* [BD] (k.k.), B. No: 48321/99, 23/1/2002, § 121; *Fener Rum Erkek Lisesi Vakfı/Türkiye*, B. No: 34478/97, 9/1/2007, § 52).

30. AİHM, mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasının ancak müdahalenin Sözleşme'ye ek (1) numaralı Protokol'ün 1. maddesinin anlamı kapsamında bir *mülk* ile ilişkili olması durumunda ileri sürülebileceğini belirtmektedir. Buna göre alacak haklarını da içeren mevcut mülk veya mal varlığı yanında mülkiyet hakkının elde edilebileceği yönündeki en azından bir *meşru beklenti* de mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirilebilir (*Kopecký/Slovakya* [BD], No: 44912/98, 28/9/2004, § 35; *Lihtenştayn Prensi Hans-Adam II/Almanya* [BD], B. No: 42527/98, 12/7/2001, § 83; meşru beklenti kavramının ilk defa geliştirildiği kararlar için bkz. *Pine Valley Developments Ltd ve diğerleri/İrlanda*, B. No: 12742/87, 29/11/1991, § 51; *Stretch/Birleşik Krallık*, B. No: 44277/98, 24/6/2003, § 35; *Pressos Compania Naviera S.A. ve diğerleri/Belçika*, B. No: 17849/91, 20/11/1995, § 31).

31. Bununla birlikte AİHM içtihatlarına göre temelsiz bir hak kazanma beklentisi veya sadece ulusal hukukta mülkiyet hakkı kapsamında savunulabilir bir iddianın varlığı meşru beklentinin kabulü için yeterli değildir (*Kopecký/Slovakya*, § 35; *Gratzinger ve Gratzingerova/Çek Cumhuriyeti* [BD] (k.k.), B. No: 39794/98, 10/7/2002, § 69). İç hukukun ne şekilde yorumlanacağına ve uygulanacağına dair bir uyumsuzluk olduğunda ve bu bağlamda başvuru tarafından ileri sürülen iddiaların ulusal mahkemelerce kesin olarak reddedildiği durumlarda *meşru bir beklenti* bulunduğu sonucuna varılamaz (*Kopecký/Slovakya*, §§ 50, 52; *Jantner/Slovakya*, B. No: 39050/97, 4/3/2003, §§ 29-33).

32. AİHM içtihatlarında sıklıkla -her ne kadar anlaşılabilir olsa da- basit beklenti ile daha somut nitelikte olması, hukuki bir düzenlemeye ya da iç hukukta yerleşik ve istikrarlı bir yargı kararına dayanması gereken meşru beklenti arasındaki fark vurgulanmaktadır (*Kopecký/Slovakya*, § 52; *Bozcaada Kimisis Teodoku Rum Ortodoks Kilisesi Vakfı/Türkiye* (k.k.), B. No: 22522/03, 9/12/2008).

33. AİHM, geçmişe etkili olacak şekilde çıkarılan kanunlar ile yapılan müdahalelerin mülkiyet hakkı açısından kanunilik şartını yine de taşıdığını kabul etmektedir (*Maurice/Fransa*, B. No: 11810/03, 6/10/2005, § 81; *Maggio/İtalya*, B. No: 46286/09, 52851/08, 53727/08, 54486/08 ve 56001/08, 31/5/2011, § 60). AİHM'e göre hukukun üstünlüğü ilkesi yalnızca -genel yarara yönelik zorlayıcı nedenler dışında- bir uyumsuzluğun sonucunu etkilemek amacıyla yapılan yasal müdahalelere izin vermez (*Saliba/Malta* B. No: 4521/02, 8/11/2005, § 39).

34. AİHM, keyfiliğe imkân vermeyecek şekilde bir kanuni dayanağı olsa ve meşru bir amaç taşısa bile mülkiyet hakkına yapılan müdahalelerde toplumun genel menfaatlerinin beklentileri ile bireyin temel haklarının korunmasının gerekleri arasında adil bir denge kurulması gerekliliğine işaret etmektedir. AİHM'e göre uygulanan araç ile müdahaleyle hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmalıdır (*R. Sz./Macaristan*, B. No: 41838/11, 2/7/2013, § 49).

35. AİHM, sosyal güvenlik alacaklarına ve bu alacaklara geçmişe etkili olarak yürürlüğe konulan kanun ile yapılan müdahalelere ilişkin olarak ilkelerini -daha önce verdiği kararlardan da yararlanarak- *Bélané Nagy/Macaristan* [GK] (B. No: 53080/13, 13/12/2016) kararında belirlemiştir. Söz konusu başvuruda mülkiyet hakkını düzenleyen Sözleşme'ye ek (1) numaralı Protokol'ün 1. maddesinin uygulanabilirliği ile ilgili olarak yaptığı değerlendirmede AİHM, kişilerin şartları sağlaması nedeniyle kendilerine sosyal güvenlik aylıklarının bağlanmasının mülk oluşturduğunu belirtmiştir (*Bélané Nagy/Macaristan*, § 87). Diğer yandan AİHM'e göre hukukun üstünlüğü ilkesi uyarınca meşru beklenti iddiası, dayanan kanunun aleyhe olacak şekilde geçmişe etkili olarak değiştirilmesi hâlinde de ileri sürülebilir (*Bélané Nagy/Macaristan*, § 78). İlgili kişinin belirli bir sosyal güvenlik yardımı veya emekli maaşı alabilmek için iç hukukta öngörülen yasal koşulları yerine getirmemesi veya artık bu koşulları karşılamaması hâlinde; başvurucu söz konusu yardımı almaya hak kazanmış olmadan önce koşullar değişmişse bu durum (1) numaralı Protokol'ün 1. maddesi kapsamındaki mülkiyet hakkına müdahale teşkil etmez. Buna karşılık bir sosyal güvenlik aylığı bir kişinin sahip olduğu koşullar nedeniyle değil de ilgili kanunun ya da bu kanunun uygulamasının değişmesi nedeniyle askıya alınmış ya da azaltılmışsa mülkiyet hakkına müdahalenin varlığı kabul edilebilir (*Bélané Nagy/Macaristan*, § 86).

36. AİHM'in kamu görevlilerinin işlediği suçlar veya disiplinsizlikleri nedeniyle emekli aylıklarının kesilmesi ya da azaltılması durumuyla ilgili ilkesel kararının ise *Banfield/Birleşik Krallık* (k.k. B. No: 6223/04, 18/10/2005) kararı olduğu söylenebilir. Söz konusu başvuruya konu olayda başvurucu bir emniyet teşkilatı mensubudur. Başvurucu, polis karakolunda bulunan ve kendisinin sorumlu olduğu üç kadına cinsel tacizde ve cinsel saldırıda bulunmuştur. Yine başvurucu, kendisine bir olay hakkında şikâyetle bulunan ve ismi ile adresini öğrendiği başka bir kadının evine zorla girerek bu kişiye cinsel saldırı gerçekleştirmiştir. Söz konusu fiiller nedeniyle başvurucu hakkında verilen mahkûmiyet hükmü dışında, başvurunun emekli aylığı alma hakkı sosyal güvenlik primine kamunun yaptığı katkı oranı olan %65 oranında düşürülmüştür.

37. Söz konusu başvuruda yaptığı değerlendirmede AİHM; devletin ceza yargılamasının yanında disiplin ve emekli aylığı alma hakkının kaldırılması süreçlerini işletebileceği konusunda kuşku bulunmadığını, disiplin ve emekli aylığı alma hakkının kaldırılması süreçlerinin başvurunun işçi ve işveren arasında olması gereken güven ilişkisini ihlal etmesiyle ilgili olduğunu ve bu güven ilişkisinin hukuk düzeninin garantörü olan polisler için özel önemi bulunduğunu belirtmiştir. AİHM; emekli aylığı alma hakkının kaldırılması sürecinin ceza yargılamasının sona ermesi ile başladığını, bu süreçle ilgili hukuki düzenlemelerin yeterince açık olduğunu, süreçte başvurucuya usule ilişkin kapsamlı güvencelerin verildiğini gözönünde bulundurarak başvurunun emekli aylığı alma hakkından devlet katkısı oranında yoksun bırakılmasının ölçüsüz bir müdahale olmadığı sonucuna ulaşmak suretiyle başvuruyu açıkça dayanaktan yoksun bulmuştur.

## V. İNCELEME VE GEREKÇE

38. Anayasa Mahkemesinin 24/2/2026 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

### A. Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

#### 1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

39. Başvurucu; 5434 sayılı Kanun'un ek 81. maddesinde ek ödemeye hak kazanabilmek için üç şart bulunduğunu, bu şartların kanun maddesi uyarınca belirlenen kamu görevlerinden birini yürütmüş olmak, emekli olmak ve emekli aylığının yanında makam tazminatı almamak olduğunu, kamu görevinden çıkarılmanın ek ödemenin hak edilmesi açısından farklılık arz etmediğini iddia ederek mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

40. Bakanlık görüşünde; ilgili kanun hükmü incelendiğinde ek ödemeye hak kazanılabilmesi için ilgili ünvan ve rütbelerin kaybedilmemesinin şart olduğunu, başvurunun yargı makamları nezdinde tespit edilen ya da yerleşik bir içtihadı dayanan bir mülkünün ya da meşru beklentisi bulunmadığını belirtilmiştir.

41. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanında başvuru formundaki beyanlarını tekrarlamıştır.

#### 2. Değerlendirme

42. Anayasa'nın iddianın değerlendirilmesinde dayanak alınacak "*Mülkiyet hakkı*" başlıklı 35. maddesi şöyledir:

*"Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.*

*Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.*

*Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."*

43. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder. Başvurucunun şikâyetlerinin özü kendisine emekli aylığının yanında ek ödeme yapılmamasının hukuka aykırı olduğu iddiasına ilişkin olduğundan başvuru mülkiyet hakkı kapsamında incelenecektir.

#### a. Başvuruyu İnceleme Yönteminin Belirlenmesi

44. Bireylerin temel hak ve hürriyetlerine yönelen müdahalelerin koşulları ve hangi hukuki rejim çerçevesinde gerçekleştirildiği anayasallık denetiminin yöntemini doğrudan belirler. 1982 Anayasası, temel hak ve hürriyetlerin korunmasına yönelik olarak olağan ve olağanüstü dönemler için iki ayrı hukuki rejim öngörmektedir. Temel hak ve hürriyetlerin olağan dönemde sınırlanması rejimi Anayasa'nın 13. maddesinde düzenlenmişken temel hak ve hürriyetlerin savaş, seferberlik veya olağanüstü hâl (OHAL) dönemlerinde sınırlandırılması ya da kullanılmasının durdurulması rejimi Anayasa'nın 15. maddesinde yer

almaktadır. Başvurunun incelenmesinde öncelikle gerçekleştirilen müdahalenin hangi hukuki rejime tabi olduğu saptanmalıdır (*Halit İnciroğlu* [GK], B. No: 2023/38006, 29/5/2025, §107).

45. Anayasa'nın "*Temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması*" başlıklı 15. maddesi şöyledir:

*"Savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlâl edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir.*

*Birinci fıkrada belirlenen durumlarda da, savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen ölümler dışında, kişinin yaşama hakkına, maddî ve manevî varlığının bütünlüğüne dokunulamaz; kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz; suç ve cezalar geçmişe yürütülemez; suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz."*

46. Anayasa Mahkemesi *Aydın Yavuz ve diğerleri* ([GK], B. No: 2016/22169, 20/6/2017, §§ 187-191) kararında, olağanüstü yönetim usullerinin uygulandığı dönemlerde alınan tedbirlere ilişkin bireysel başvuruları incelerken Anayasa'nın 15. maddesinde ortaya konulan temel hak ve özgürlüklere ilişkin güvence rejimini dikkate alacağını belirtmiştir. Buna göre olağanüstü bir durumun bulunması ve bunun ilan edilmesinin yanı sıra bireysel başvuruya konu temel hak ve özgürlüklere müdahale teşkil eden tedbirin olağanüstü durumla bağlantılı olması hâlinde inceleme Anayasa'nın 15. maddesi uyarınca yapılacaktır.

47. 15 Temmuz 2016 tarihinde yaşanan darbe teşebbüsünden sonra Cumhurbaşkanlığı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu 21/7/2016 tarihinde OHAL ilan edilmesine karar vermiş, daha sonra da OHAL birçok kez uzatılmıştır. OHAL ilanı nedenlerinin başında darbe teşebbüsü gelmektedir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 224, 226). OHAL ilanı ile darbe teşebbüsünden kaynaklanan tehlikenin yanı sıra bu teşebbüsün arkasında olduğu değerlendirilen FETÖ/PDY'den kaynaklanan tehdit ve tehlikenin de bertaraf edilmesinin amaçlandığı görülmektedir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 48, 229). Nitekim darbe teşebbüsünün arkasındaki yapılanmanın FETÖ/PDY olduğuna ilişkin olarak kamu makamlarınca ve soruşturma mercilerince yapılan değerlendirmeler olgusal temellere dayanmaktadır (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, § 216).

48. Başvurucunun kamu görevinden çıkarıldığı tarihte Türkiye'de OHAL yönetim usulü yürürlükteydi. Başvurucu, OHAL KHK'sı ile kamu görevinden çıkarıldığından başvuruya konu ek ödeme kendisine ödenmemiştir. Ayrıca başvurucunun şikâyet ettiği ek ödeme kamu görevinden çıkarılmadan önce mensubu olduğu meslek grubuna tanınan bir hak niteliğinde olduğundan başvuruya konu işlemin OHAL ilanını gerekli kılan olaylarla ilgili olduğu görülmüştür. Bu itibarla inceleme Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında yapılacaktır. Nitekim başvurucuya söz konusu ek ödemenin yapılmamasına dayanak gösterilen kuralla ilgili yapılan norm denetimi incelemesi de Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında yapılmıştır (bkz. § 25).

#### **b. Kabul Edilebilirlik Yönünden**

49. Açıkça dayanaktan yoksun olmayan ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek bir neden de bulunmayan başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

### c. Esas Yönünden

50. Başvurucu, kamu görevinden çıkarıldıktan kısa süre sonra açıktan emeklilik talebinde bulunmuş; bunun üzerine kendisine emekli aylığı bağlanmıştır. Başvurucunun kamu görevinden çıkarıldığı esnada emeklilik için gereken yaş ve çalışma süresi şartlarını sağladığı hususunda bir ihtilaf yoktur. Başvurucunun emekliye ayrılmasıyla birlikte normal şartlarda alabileceği ek ödemenin bir OHAL tedbiri olarak başvurucuya ödenmemesi ve başvurucunun ek ödemeyi elde etme hususundaki meşru beklentisi dikkate alındığında başvurunun Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında mülkiyet hakkı yönünden incelenilebileceği anlaşılmıştır.

51. OHAL durumuyla bağlantılı olan ve OHAL ilanına neden olan tehlikenin bertaraf edilmesi amacını taşıdığı tespit edilen tedbirin olağanüstü dönemde meşru olup olmadığının Anayasa'nın 15. maddesine göre yapılacak incelemesinde;

i. Tedbirin Anayasa'daki çekirdek haklarla ilgili olup olmadığı,

ii. Milletlerarası hukuktan doğan yükümlülüklerle aykırılık teşkil edip etmediği,

iii. Durumun gerektirdiği ölçüde olup olmadığı değerlendirilmelidir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, § 186; *Ayla Demir İşat* [GK], B. No: 2018/24245, 8/10/2020, § 146).

#### i. Tedbirin Anayasa'daki Çekirdek Haklarla İlgili Olup Olmadığı

52. Olağanüstü yönetim usullerinin uygulandığı dönemde temel hak ve özgürlüklere müdahale teşkil eden ve Anayasa'da yer alan güvencelere aykırı olan tedbirin meşru kabul edilebilmesi için öncelikli olarak Anayasa'nın 15. maddesinin ikinci fıkrasında sayılan hak ve özgürlüklere dokunmaması gerekir. Buna göre olağanüstü dönemde de olsa savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen ölümler dışında kişinin yaşama hakkına, maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulamaz; kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz; suç ve cezalar geçmişe yürütülemez, suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz. Eğer Anayasa'da yer alan güvencelere aykırı tedbir, anılan çekirdek haklarla ilgiliyse Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında meşru kabul edilmez ve başka bir inceleme yapılmaksızın ilgili hak ve özgürlüğün ihlal edildiği sonucuna varılır (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 196, 197).

53. Savaş, seferberlik veya OHAL ilanı gibi olağanüstü yönetim usullerinin benimsendiği dönemlerde Anayasa'nın 15. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan dokunulması yasaklanan çekirdek haklar arasında mülkiyet hakkı yer almamaktadır. Dolayısıyla bu hak yönünden OHAL dönemlerinde Anayasa'daki güvencelere aykırı tedbirler alınması mümkündür. Bu bağlamda başvurucuya 5434 sayılı Kanun'un ek 81. maddesi kapsamında ek ödeme yapılmaması yönündeki tedbirde çekirdek hakların uygulanmasını gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

#### ii. Tedbirin Milletlerarası Hukuktan Doğan Yükümlülüklerle Aykırı Olup Olmadığı

54. Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında yapılacak ikinci inceleme, tedbirin milletlerarası hukuktan doğan yükümlülüklerle aykırı olup olmadığının belirlenmesine

ilişkindir. Bu yükümlülüklerin başında, taraf olunan insan haklarına ilişkin uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlülükler gelmektedir (*Halit İnciroğlu*, § 127).

55. Sözleşme'nin 15. ve Türkiye'nin tarafı olduğu Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin (MSHUS) 4. maddelerine göre ulusun yaşamını tehdit eden olağanüstü bir durum meydana geldiğinde devletler, bu sözleşmelerdeki yükümlülüklerini azaltacak tedbirler alabilir. Ancak MSHUS'nin 4. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, Sözleşme'nin 15. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, Sözleşme'ye ek 7 No.lu Protokol'ün 4., 6 No.lu Protokol'ün 3. ve 13 No.lu Protokol'ün 2. maddelerinde yükümlülüğün azaltılmasının mümkün olmadığı bazı hak ve özgürlüklere yer verilmiştir. Bunların önemli bir kısmı, Anayasa'nın 15. maddesinin ikinci fıkrasında da yer almaktadır. Bununla birlikte Anayasa'nın 15. maddesinde sayılan çekirdek haklar arasında yer almasa da milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler aykırı olan tedbirler anılan ölçütle bağdaşmayacağından meşru görülemez (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 198-201).

56. Somut başvuruya konu olan tedbirle müdahalede bulunulan mülkiyet hakkı, milletlerarası hukuktan kaynaklanan yükümlülük olarak insan hakları alanında Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden özellikle MSHUS'nin 4. maddesinin (2) numaralı ve Sözleşme'nin 15. maddesinin (2) numaralı fıkralarında, bu Sözleşme'ye ek protokollerde dokunulması yasaklanan çekirdek haklar arasında sayılmamıştır. Yine somut olayda başvuruçunun mülkiyet hakkına müdahale içeren tedbirin milletlerarası hukuktan kaynaklanan diğer herhangi bir yükümlülüğe (olağanüstü dönemlerde de korunmaya devam eden bir güvenceye) aykırı olduğu da saptanmamıştır.

### **iii. Tedbirin Durumun Gerekthirdiği Ölçüde Olup Olmadığı**

#### **(1) Genel İlkeler**

57. Anayasa'nın 15. maddesi uyarınca olağanüstü yönetim rejimlerinin uygulandığı dönemde temel hak ve özgürlüklere müdahale oluşturan tedbirin meşru olup olmadığı hususunda yapılacak son inceleme tedbirin durumun gerektirdiği ölçüde olup olmadığının belirlenmesidir. Anayasa'nın 15. maddesindeki ölçülülük -Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan ölçülülük kavramından farklı olarak- olağanüstü yönetim usullerinin uygulanmasına neden olan durum karşısındaki ölçülülüğü belirtmektedir. Bu itibarla Anayasa'nın 15. maddesinde belirtilen ölçülülük, Anayasa'nın 13. maddesindeki ölçülülük kriterine göre temel hak ve özgürlüklere daha fazla müdahale etmeye izin vermektedir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, § 203; *Ayla Demir İşat*, § 153).

58. Anayasa'nın 15. maddesinde yer alan ölçülülük ilkesi, temel hak ve özgürlüklerin kullanılmasının sınırlandırılması veya durdurulması için başvuru aracının amacı gerçekleştirmeye elverişli ve bunun için gerekli olmasını, ayrıca araçla amaç arasında ölçülü bir oran olması gerektiğini ifade etmektedir (AYM, E.1990/25, K.1991/1, 10/1/1991). Buna göre tedbir, olağanüstü durumu oluşturan tehdit veya tehlikenin ortadan kaldırılması amacıyla ulaşma bakımından elverişli ve bu amacın gerçekleşmesi için gerekli olmalı; ayrıca ulaşılacak istenen amaç doğrultusunda ortaya çıkan kamu yararı ile temel hak ve özgürlüğü sınırlandıran tedbirin birey üzerindeki olumsuz etkisi arasında orantısızlık bulunmamalıdır (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, § 204; *Ayla Demir İşat*, § 154; *N.E.*, § 124; *A.S.*, § 126; *Halit İnciroğlu*, § 131; kıyasen birçok karar arasından bkz. AYM, E.2013/57, K.2013/162, 26/12/2013).

59. Ölçülülüğün unsurlarının tespitinde tedbirin alındığı dönemin tüm koşulları birlikte değerlendirilmelidir. Bu kapsamda olağanüstü dönemde temel hak ve özgürlüklere yönelik müdahale teşkil eden tedbirin ölçülülüğüne ilişkin unsurlar değerlendirilirken olağanüstü yönetim usullerinin benimsenmesine neden olan tehdit veya tehlikenin niteliğinin öncelikle dikkate alınması gerekir. Yine müdahale edilen hak ve özgürlüğün niteliği de önemlidir. Bununla birlikte tedbirin alındığı zaman da ölçülülüğün belirlenmesinde gözönünde bulundurulmalıdır. Zira olağanüstü durumu oluşturan olayların yaşandığı ve somut tehlikenin tüm gerçekliğiyle birlikte ortada olduğu dönemde alınan bir tedbir ile tehlikenin veya bunu doğuran tehdidin büyük ölçüde bertaraf edildiği bir zamanda alınan tedbir farklı şekilde değerlendirilmelidir. Bu bakımdan değerlendirme yapılırken tedbirin alındığı andaki koşullar dikkate alınmalıdır (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 205-207; *Ayla Demir İşat*, § 155).

60. Öte yandan temel hak ve özgürlüklere müdahale teşkil eden tedbirin süresi, kapsamı ve ağırlığı ölçülülüğün belirlenmesinde dikkate alınmalıdır. Nitekim müdahalenin süresi arttıkça bireyin üzerindeki külfet de ağırlaşmaktadır. Bunun yanında bir tedbir kısa süreli olmakla birlikte kapsamı veya ağırlığı itibarıyla temel hak ve özgürlükleri çok ciddi ölçüde etkileyebilir. Böylece tedbirin ağırlığı, süresinden bağımsız olarak bireyin aşırı bir külfet altına girmesine neden olabilir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, § 208; *Ayla Demir İşat*, § 156).

61. Ayrıca temel hak ve özgürlüklere yönelik ölçüsüz veya keyfi müdahaleler karşısında bireylere koruma sağlayacak usul güvenceleri OHAL dönemlerinde de temin edilmelidir. Dolayısıyla bireylerin bu güvencelerden önemli ölçüde yoksun bırakılmaları ölçülülük ilkesiyle bağdaşmayacaktır. Ayrıca bir tedbirin olağanüstü durumu oluşturan tehdit veya tehlikeyi bertaraf etmeye elverişli, bunun için gerekli ve ulaşılmak istenen amaç ile orantılı olup olmadığı hususlarında söz konusu tehdit veya tehlike ile karşı karşıya kalan ve onunla mücadele etme bakımından öncelikli sorumluluğu bulunan kamu makamlarının geniş bir takdir alanı bulunmaktadır. Bununla birlikte -bireysel başvuruya konu edildiğinde- alınan tedbirin bu takdir alanını aşp aşmadığını incelemek Anayasa Mahkemesinin görevidir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 209, 210; *Ayla Demir İşat*, § 157).

## (2) İnkelerin Olaya Uygulanması

62. Anayasa'nın 15. maddesi uyarınca OHAL yönetim rejiminin uygulandığı dönemde başvurunun mülkiyet hakkına müdahale oluşturan tedbirin meşru olup olmadığı hususunda yapılacak nihai inceleme, bu tedbirin *durumun gerektirdiği ölçüde* olup olmadığının belirlenmesine ilişkin olacaktır. Bu kapsamda, uygulanan tedbirin keyfi nitelikte olmaması ve tedbirle hedeflenen amaç karşısında kişilere yüklenen külfetin ölçüsüz olmaması gerekir.

63. Olayda başvuru, kamu görevinden çıkarılmış ve başvurunun rütbesi alınmıştır. Başvurucunun kamu görevinden çıkarılmasına ilişkin olarak 701 sayılı KHK ile bunun uygun bulunmasına dair 7150 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (3) numaralı fıkrasına göre kamu görevinden çıkarılanlar varsa uhdelerinde taşıdıkları büyükelçi, vali gibi ünvanları ve müsteşar, kaymakam ve benzeri meslek adlarını ve sıfatlarını kullanamaz; bu sıfat ve ünvanlara bağlı olarak sağlanan haklardan faydalanamaz.

64. Başvuruya konu tedbirin başvurunun mülkiyet hakkını ihlal edip etmediğinin tespiti için öncelikle kamu görevinden çıkarılmadan önce başpolis memuru olan

başvurucunun söz konusu kuralın kapsamında olup olmadığı irdelenmelidir. Kuralda bazı ünvan, meslek adı ve sıfatlardan bahsedilerek kamu görevinden çıkarılan kişilerin bu ve benzeri ünvan, meslek adı ve sıfatları kullanamayacakları, bunlara sahip kişilere sağlanan haklardan yararlanamayacakları düzenlenmiştir. Bununla birlikte söz konusu düzenlemede kuralın sadece üst düzey kamu görevlilerini kapsadığına dair açık bir ifade yoktur. Diğer yandan 701 sayılı KHK ile bunun uygun bulunmasına dair 7150 sayılı Kanun'un 4. maddesinde daha önce emekliye ayrılmış ya da görevine son verilmiş emniyet mensuplarının da söz konusu mesleki ünvanları ve sıfatlarını kullanamayacakları bu ünvan ve sıfatlara bağlı olarak sağlanan haklardan yararlanamayacakları düzenlenmiştir (bkz. § 24). Yine 701 sayılı KHK ile bunun uygun bulunmasına dair 7150 sayılı Kanun'un 3. ve 5. maddelerinde sırasıyla rütbesi alınan Türk Silahlı Kuvvetleri personeli ile rütbesi alınan Jandarma Genel Komutanlığı Teşkilatı personeli için de benzer hükümlere yer verilmiştir.

65. OHAL KHK'sı ile kamu görevinden çıkarılmadan önce emekliye ayrılmış ya da görevine son verilmiş emniyet personeli için KHK ile rütbelerinin alınması hâlinde bu kişilerin mesleklerine bağlı haklardan yararlanamayacağının düzenlenmiş olması karşısında 701 sayılı KHK ile bunun uygun bulunmasına dair 7150 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (3) numaralı fıkrasında sadece üst düzey kamu görevlilerine işaret edilmediği, emniyet personeli dâhil olmak üzere kamu görevinden çıkarılan tüm kişilerin bu görevlerinden kaynaklanan mesleki ad, ünvan ve sıfatları kullanmasının ve bunlara bağlı haklardan yararlanmasının engellendiği anlaşılmaktadır (bkz. § 26). Dolayısıyla başvurunun anılan kuralın kapsamında kalmadığı söylenemez.

66. İkinci olarak başvuruya konu ek ödemenin 701 sayılı KHK ve 7150 sayılı Kanun'da öngörüldüğü şekilde kamu görevlilerine bu sıfat ve ünvanlara bağlı olarak sağlanan bir hak olup olmadığı değerlendirilmelidir. Başvuruya konu ek ödeme sadece 5434 sayılı Kanun'un ek 81. maddesinde sayılan meslekleri ifa etmiş kişilere emekliliklerinde ödenmektedir. Diğer bir deyişle kanun koyucu, anılan hükümde sayılan meslek gruplarını diğer emeklilerden ayırıştırarak bu kişilere sosyal güvenlik sistemi kapsamında ödenen emekli aylığından ayrı bir ödeme yapılmasını öngörmüştür. Söz konusu ödeme emekli aylığının dışında yapılan bir ödeme olduğundan ve belirli meslek gruplarına dâhil kamu görevlileri için öngörüldüğünden bu ödemenin maddede sayılan kamu görevlilerine tasdikları ünvan ve sıfatlara bağlı olarak sağlanan bir hak niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda başvurucuya söz konusu ek ödemenin yapılmamasının objektif hukuk kurallarına dayandığı ve keyfi nitelikte bir uygulama olmadığı görülmüştür.

67. Kamu görevinden çıkarılan kişilerin bu sıfat ve ünvanlara bağlı olarak sağlanan haklardan yararlanamayacağına dair kuralla, devlete sadakat bağı ile hizmet etmesi gerektiği hâlde millî güvenliğe açık ve yakın tehlike oluşturan terör örgütü veya benzeri yapı ve oluşumlarla iltisaklı veya irtibatlı oldukları tespit edilerek kamu görevinden çıkarılan kişilerin bu görevlerine bağlı olarak sağlanan haklardan yararlanması engellenmiştir. Anayasa Mahkemesi söz konusu hükmü Anayasa'ya aykırı bulmamıştır (bkz. § 25).

68. Başvurucuya kamu görevinden çıkarıldıktan sonra emekli aylığı bağlanmış olup başvurunun kamu görevinden çıkarılmış olması nedeniyle emekli aylığından herhangi bir kesinti yapılmamıştır. Başvuruya konu ek ödeme ise sahip olunan mesleki ünvan ve sığata bağılı olarak sağlanan bir hak niteliğindedir. Söz konusu ek ödeme tutarının başvurunca ödenen emekli aylığı karşısında oldukça düşük kaldığı da belirtilmelidir. Bu nedenle başvurunun talep ettiğı ek ödemenin verilmemesi yönündeki başvuruya konu işlemin olağanüstü hâlin gerektirdiğı ölçüyü aşan bir tedbir niteliğinde olmadığı anlaşılmaktadır.

Diğer yandan başvurunun kamu görevinden çıkarılmasına karşı açtığı davanın lehine sonuçlanması hâlinde ödenmeyen ek ödemeleri alabilmesi söz konusu olabilecektir.

69. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın *olağanüstü hâl* döneminde temel hak ve özgürlüklerin kullanımının durdurulmasını ve sınırlandırılmasını düzenleyen 15. maddesiyle birlikte değerlendirildiğinde başvurunun Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

## **B. Eşitlik İlkesinin İhlal Edildiğine İlişkin İddia**

70. Anayasa'nın 10. maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesi ve Sözleşme'nin 14. maddesinde düzenlenen ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine yönelik iddiaların soyut olarak değerlendirilmesi mümkün olmayıp mutlaka Anayasa ve Sözleşme kapsamında yer alan diğer temel hak ve özgürlüklerle bağlantılı olarak ele alınması gerekir (*Onurhan Solmaz* [1. B.], B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 33).

71. Ayrımcılık iddiasının incelenebilmesi için başvuru; kendisiyle benzer durumdaki kişilere yönelik farklı uygulamaların meşru bir temeli olmaksızın ırk, renk, cinsiyet, din, dil vb. ayrımcı bir nedene dayandığını makul delillerle ortaya koymalıdır (*Adnan Oktar* (3) [2. B.], B. No: 2013/1123, 2/10/2013, § 50).

72. Somut olayda başvuru; birinci olarak benzer durumdaki kamu görevinden çıkarılan kişilere ek ödeme yapılması yönünde açılan davaların kabul edildiğini, ikinci olarak kamu görevinden çıkarılmayan kişilere ek ödeme yapılırken kendisine yapılmamasının eşitlik ilkesine aykırı olduğunu iddia etmiştir.

73. Başvurunun belirttiği mahkeme kararları ilk derece mahkemeleri kararlarıdır. Anılan hususta ilgili kanun yollarından geçerek kesinleşmiş yargı kararı veya bu hususta bilgi ve belge sunmayan başvurunun ilk iddiasını temellendiremediği anlaşılmıştır.

74. Başvurunun ikinci iddiası ile ilgili olarak ise başvuruya konu ek ödemenin sahip olunan ünvana bağlı olarak ödendiği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda söz konusu ünvana sahip olanlar ile bu ünvana sahip olmayanların karşılaştırma yapmaya müsait olacak şekilde benzer durumda olmadığı görülmüştür.

75. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

## **VI. HÜKÜM**

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA**,

2. Eşitlik ilkesinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle **KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA**,

B. Başvurucunun Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

C. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA,

Ç. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 24/2/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.